

HET GEHEIM LEGER VECHT

Een geïllustreerde, aangevulde en verbeterde versie van Joseph De Vuyst's dagboek. 3de en laatste deel.

7 Oktober... Rond 5 uur krijgen we een bui mortieren op onze stelling. Drie granaten slaan precies in, onmiddellijk vóór onze schietstellingen, in den gracht. Alle manschappen zijn ongedeerd, doch het slijk zit hen tot in het haar.

Van 6 tot 8 uur wordt met man en macht gewerkt aan de toegangswegen naar de stellingen. Alle grachten zijn boordevol en wat in den beginne maar een grachtje was is thans een rivier geworden. De noodbruggetjes die we hadden gebouwd zijn 's nachts weggedreven en moeten verlengd. De nachtwacht komt met een natte kazak binnen; was door de beek moeten waden.

Rond 10 uur: opdracht lichte gevechtspatrouille naar ['Fort Raepschot'] en deze [hoeve] gansch den dag bezetten. Met zeven man trek ik er op uit: Charles Verachtert, Jules Laforce, Maurice Van den Berghe, Florent Meysman, Maurice Vlaeminck, René De Meyer, Gérard Iterbeke. Ongehinderd bereiken we ons objectief. Alle hoekjes en kanten worden onderzocht. Ledige [hulzen], etensresten en dekens getuigen van het verblijf der Duitschers. De hoeve is slechts van den kanaaldijk gescheiden door een drie meter breede beek. Een noodbrugje geeft toegang tot den kanaaldijk. Gauw ga ik eens kijken op den dijk en ontdek een M.G.-stelling 10 M. rechts van mij, ze is verlaten doch wordt gebruikt (ledige hulzen). 200 M. verder een [roeiboort] langs onzen kant van het kanaal; de vijand was dus in patrouille door het kleine dijkboschje.

Dit 'boschje' lag toen aan de voet van de Schipdonkvaart-zuid, ten oosten van de Leestjesstraat.

We verwittigen door koerier [het[H.Q.: schildwachten worden uitgezet.

's Namiddags zendt peleton "Minouche" een patrouille uit naar het boschje onder bevel van mijn vriend sergeant Gustaaf Geirnaert. Wij houden den dijk in het oog en bezetten het M.G.-nest dat dezen morgen werd ontdekt. Opeens vuurschoten rechts van ons. Patrouille Geirnaert werd onder vuur genomen. Hij zelf kreeg een schot door het hoofd en stierf den heldendood. Z'n mannen brengen hem binnen de linies. Wij verliezen een dappere, trouwe kameraad, steeds op de bres en in 1^e lijn sinds [4] September '44.

Rond 17 uur, krijgen we bevel terug te keeren naar onze oorspronkelijke stelling. 's Avonds en 's nachts kalmte tot middernacht.

8 Oktober... Vanaf 2 uur; groote bedrijvigheid en vuren al wat vuren kan. De Canadeezen vreezen hevigen druk van den vijand in onze richting, ingevolge het aandringen der Canadeesche bataljons die te St.- Laureins over het kanaal zijn geraakt en oprukken in de richting Sluis.

De Canadese eenheden waren niet 'te St.- Laureins over het kanaal geraakt', maar, zoals eerder beschreven, ten zuidoosten van Strobrugge. Met het 'aandringen der Canadeesche bataljons' bedoelt De Vuyst de pogingen die *The Canadian Scottish Rifles* en *Regina Rifles* ondernamen om hun respectievelijke bruggenhoofden te verenigen.

Lt. Johannesson komt mij speciaal opzoeken en vraagt me of ik de verzekering kan geven dat de Duitscher niet doorkomt langs onzen kant. Daar geef ik hem ons woord op; geen voet gaan we achteruit. Sterke Duitse patrouilles trachten een opening te vinden, doch onze mannen slaan alles af. Rond 7 uur regent het mortierbommen op onze stellingen en achterlijnen. [Het] H.Q. [van de compagnie] wordt door verscheidene treffers getroffen. Een Canadees wordt gedood, een andere en Léon Geirnaert (broer van Gustaaf) gewond. Een [*Bren carrier*] en twee [voertuigen] zijn onbruikbaar. De familie Geirnaert wordt hard geteisterd.

Volgens het *War Diary* van *The Lake Superior Regiment* waren er vandaag geen verliezen! Wel staat op datum van 7 oktober: "*Pte. (soldaat) A.H. Robins and one Belgian (Gustaaf Geirnaert?) were killed and two Belgians (Léon Geirnaert en ?) were wounded.*"

'k Vergeet nog te vermelden dat rond 3 uur, Canadeesche vlammenwerpers op tanks geplaatst heel het boschje rechts van ['Fort Raepschot'] uitbranden.

Er waren geen 'vlammenwerpers op tanks', of zogenaamde *Churchill Crocodiles*, in de sector aanwezig; wel *Wasps* (vlammenwerper op *carriers* gemonteerd). Het *Lake Superior Regiment* beschikte inderdaad sinds 3 oktober over 6 *Wasps*, onder de leiding van luitenant Emmett. Volgens hun oorlogsdagboek werden vandaag twee *Wasps* omstreeks 22.00 uur ingezet.

Het was een feestelijk zicht, regelmatig flitsen spuiten vuur, als een mes zoo scherp, door het boschje. Tusschen het geratel van rupskettingen en het getikke-takke-tak der mitrailleusen.

De dag [8 oktober, tussen 07.00 en 22.00 uur] bracht weer kalmte. De mannen konden wat rusten en die rust was dringend noodig. Iedereen was doodmoede. Eens kunnen slapen, uren aan een stuk, daar hebben de manschappen

meer dan behoefte aan. De jongens zijn automaten geworden. Slechts een spannend gevechtsmoment doet [hen] totaal frisch wakker worden. Sinds 4 Oktober jl. werd gemiddeld twee uur per dag geslapen. Sommigen sliepen in 't geheel niet. Ik zelf kon gewoonweg niet slapen. Altijd in de schietstelling, werken of schieten en, eens afgelost, patrouilles. Toch werd er niet gemord in mijn elitepeleton, en iedereen was steeds bereid om zich totaal te geven voor gelijk welke opdracht.

9 Oktober... De mist kwam 's nachts geweldig dik opzetten. Rond 1 uur bij mijn eerste ronde, geraakte ik tot twee meter van de putten zonder gezien te worden door de bezetting. Gevolg daarvan was dat alle manschappen, half boven hun stelling, hun oogen zaten moe te kijken in die potdichte witheid. Voor mij was het trouwens ook geen pleziertje. M'n radiopost 36 op de borst en de revolver in de hand, kon ik ieder oogenblik, tusschen twee schietstellingen in, op een Duitse patrouille botsen. Voeg daarbij dat het water al langsom meer terrein won, en men regelmatig ergens tot aan de knieën of tot aan de borst in het water schoot. In vaste kadans vuurde onze [*Bren*]ploeg op vooraf gerepereerde doelen, en verwisselde af en toe van schietstelling.

Normaal was een *Bren Group* uit een korporaal en twee soldaten samengesteld, waarvan er één de *Brengun* bediende.

De morgen was anders reuzekalm, doch er scheen zoo'n geheimzinnigheid over het [niemandslan] te hangen dat niemand op z'n gemak was. Rond 5 u. 30 komt Jules Laforce me berichten dat tusschen post 1 en 2, 5 door de Duitschers gegraven kuilen werden opgemerkt. Deze waren dus tot binnen onze lijnen geraakt en van weerszijden had niemand iets gezien. Vandaag zou het een rustige dag worden. Ik kon slechts een viertal schildwachten in de stelling laten en al de overigen doen slapen tot in den namiddag. Zoolang het daglicht was, werd er quasi geen schot gelost. Eerst rond 19 uur begon het spektakel opnieuw en gevechtspatrouilles van den vijand beukten weer tegen onze wachtposten. De mist kwam rond 24 uur opzetten en dat maakte weer een einde aan het lawaai. In de plaats kwam weer het onzekere, de geheimzinnigheid van een potdichte mist.

Na het optrekken van de ochtendmist werd het vandaag een zonnige dag. Ook voor de 7^e Canadese brigade, waartoe *The Canadian Scottish Rifles* en *Regina Rifles* behoorden: hun bruggenhoofden waren uiteindelijk verenigd. Het zou echter nog tot vrijdag 13 oktober duren alvorens de Canadezen verder zouden oprukken, richting Ede en Aardenburg.

10 Oktober... Regelmatig deed ik m'n sergeanten contact houden met de verschillende wachtposten. Tot 6 u. 30 bleef alles zeer kalm. Dan kwam een vlaag mortierbommen opzetten. Ze verspilden hun kruut maar, want niets speciaals werd geraakt en niemand gewond. Van het oogenblik dat ge onder den grond ligt kunnen deze dingen trouwens weinig of geen kwaad.

Rond 9 uur conferentie bij [compagniescommandant], met [verbindingsofficieren]. De kanaaldijk moest andermaal verkend en zoo mogelijk alle loopgrachten vóór onzen sector bruikbaar gemaakt. Met zes man vertrek ik tegen 10 uur. Ongehinderd wordt het kanaal bereikt. Thans blijkt het onbetwistbaar dat de vijand zich in den dag niet meer regelmatig over het kanaal waagt. Ik stel mijn mannen in dekking op en onderzoek persoonlijk, meter voor meter de loopgrachten [foto 15]. Eén net van mijnen en [boobytraps] is verspreid door al de loopgrachten. Alles wordt ontladen en gewoon op zijn plaats gelaten.

15. Schipdonkvaart-zuid, 26/04/99. 200 m ten westen van 'Fort Raepschot' vond mijn zoon Patrick de resten van deze loopgraaf. (Foto J-P. Marchal)

'k Wou maar dat we zoo gauw mogelijk den kanaaldijk konden bezetten. Opeens mitrailleurvuur van den overkant [de middendijk], onmiddellijk beantwoord door [stenguns] van onzen kant. Ik ga eens kijken en zie een Duitser in een loopgracht springen schuin over het kanaal, 30 M. verder. Gauw gooi ik een paar Duitse granaten naar zijn kop en profiteer van de ontploffingen om ongezien bij m'n mannen te geraken. Het blijft bij een paar buien

9 mm. en zonder verliezen melden we het gelukken van onze opdracht in het H.Q.

's Namiddags braken een paar mortierbommen de stilte. Twee [Canadese] motorrijders die eens tot bij ons kwamen kijken worden lichtjes door granaatsplinters getroffen. Eén van de stakkers was dan nog wel getroffen aan het zitvlak. Onze dokter verzorgt hen en ze kunnen op eigen middelen nog wel thuis geraken. Deze met het geschonden zitvlak doet het rechtstaande op z'n pedalen. Rond 17 u. wordt ['Fort Raepschot'] andermaal door Duitse M.G.-nesten bezet en hun buien jagen over onze stellingen. 't Beloofd weer mooi te worden. Opeens worden we ook onder vuur genomen van uit de beruchte weerstandseilandjes vóór ['Fort Raepschot']. Onze jongens hebben geleerd niet noodeloos hun poeder te verschieten en slechts als een Mof zich een beetje blootgeeft kraken onze geweren of [*Brenguns*]. Tot 21 u. 30 blijft het schieten aanhouden. Maurice Van den Berghe ontdekt intusschen een Duitse patrouille die in de diepte, uiterst links van onzen sector, terug trekt. "Als de Duitschers mij vannacht niet laten slapen, krijgen ze een proces-verbaal voor nachtlawaai" zegt onzen Doc.

Vandaag stuurde luitenantgeneraal Jules Pire (opperbevelhebber van het Geheim Leger) een proclamatie aan zijn troepen waarin hij de demobilisatie van het Geheim Leger aankondigde. De demobilisatie zou , behalve voor de manschappen die nog in de *Festung Schelde-Süd* ingezet waren (zoals de '*Groupe Mobile La Sarcelle*'), op 15 oktober 1944 ingaan.

11 Oktober... In den vroegen morgen lichten mist. Af en toe Duitse M.G.-buien. In de verte, rechts van ons raast het gevecht in volle hevigheid. De Canadeezen schijnen langs om dichter te geraken over het kanaal.

Het wordt een zonnige dag. Alle beschikbare mannen worden aan het werk gezet voor het herstellen der verbindingspaden. Stilaan worden we zoowat van alles afgezonderd door het steeds stijgende water. We zijn echte modder-ratten geworden. Takkenbosschen en draineeren bij middel van grachtjes, laten om den duur toch een doorgang vrij.

's Middags opdracht: in gevechtspatrouille naar den kanaaldijk, tot dekking van peleton "Minouche" dat ['Fort Raepschot'] moest bezetten. Alles verloopt normaal. Slechts af en toe onder vuur genomen door Duitse [sluipschutters]. Rond 19 uur iedereen terug naar z'n oude stelling.

De linkervleugel van mijn sector wordt derwijze veranderd dat hare lijn een hoek van 125° maakt met mijn rechtervleugel. In de vallende duisternis zijn mijn mannen aan het graven. Gansch den avond lost de vijand geen schot meer.

Om 23 uur wordt ik naar het H.Q. geroepen. Lt. Johannesson beveelt mij drie rare patrouilles. Men vermoedt dat de Duitschers zich achteruit getrokken hebben en de kanaalstellingen hebben verlaten. Om 0.30 u. eerste patrouille tot 50 M. vóór den kanaaldijk. Alle 50 M. zich opstellen en een paar buien vuren, teneinde te zien of de Duitschers antwoorden. Om 3 uur zelfde patrouille. Om 6.30 u. zelfde en laatste patrouille doch deze keer met onderzoek van den kanaaldijk over zijn gansche breedte, binnen den compagniesector.

12 Oktober... Acht man bieden zich aan voor de operatie. Iedereen goed voorzien van munitie en granaten. Grootst mogelijke stilte, rinkelende voorwerpen uit de zakken, een laatste cigaret en we zijn weg. In ganzenpas slingert de kolonne langs het struikgewas. 50 M. verder plooiën we open en neemt ieder een schietstelling. Ik snuit zachtjes m'n neus, en daar kraakt het uit alle vuurmonden. Bliksemsnel verplaatst elke schutter zich achter een andere dekking. Wij wachten één minuut. Geen enkel schot van den vijand antwoordt. Wij verzamelen terug in ganzenpas, 20 M. meer naar rechts en hernemen onze wandeling. 50 M. verder, en nogmaals 50 M. verder, zelfde spelletje, nooit antwoord. Om 1 u. 30 zijn we weer in 't cantonnement. Persoonlijk breng ik verslag uit bij Lt. Johannesson, die onmiddellijk per radio doorgeeft naar 't H.Q.

Om 3 uur, tweede vertrek. Thans zou tot bij het kanaal gegaan worden en vandaar naar rechts tot 50 M. van ['Fort Raepschot'], om langs mijn uiterste post rechts, binnen te komen. Andermaal geen antwoord. Om 4 u. 30 terug in 't cantonnement. De gevaarlijkste karwei scheen gedaan. Jules Laforce verzelt me tot bij Lt. Johannesson en na het verslag blijven we gezellig een cigaret rooken teneinde den tijd te dooden tot 6 uur.

Een weinig voor 6 u. 30 nemen we afscheid en vinden de manschappen in mijn P. C., klaar voor de laatste opdracht. Niemand dacht dat het voor twee onzer mannen inderdaad "de laatste" opdracht zou zijn.

Ongehinderd bereiken we den kanaaldijk. Ik ga eerst zelf eens bovenkijken en plaats mijn [Bren]ploeg in den M.G.-put boven op den dijk. Hun opdracht was, den overkant [de middendijk] in 't oog te houden en den vijand onder vuur nemen als hij zich vertoont, als dekking voor de fuseliersploeg die intusschen gansch den dijk verkennt. Korporaal André David beveelt de [Bren]ploeg. Met m'n fusilleurs verken ik intusschen den dijk. Alle loopgrachten waren verlaten; aan den overkant geen beweging. Als wij bij het terugkeeren nog 150 M. van ons vertrekpunt zijn, opeens gewerschoten gevolgd door geratel van automatische wapens. Ik zie David op den dijk springen en teeken doen van dekking te zoeken met mijn mannen. Men verwittigt mij dat de [Bren]schutter Iterbeke getroffen werd. Bevel: alle mannen in dekking en in

tirailleurvorm opgesteld links en rechts van de M.G.- put. Om in de put te geraken moet men 3 M. open terrein over. In een sprong ben ik erover en bij mijn [*Bren*]ploeg. Iterbeke is gesneuveld, een schot door het hoofd; een roekelooze onvoorzichtigheid kostte hem het leven. Korporaal David kreeg een kogel op een knop van zijn broek, die daar bleef steken. Onze korporaal had wonder geluk gehad. Intusschen wordt duchtig geschoten. De Duitschers zitten in M.G.- putten en loopgrachten, tusschen de wilgestruiken aan den overkant [middendijk]. Opeens vertoont Jules Laforce zich in de struiken van de dijkhelling en wil over de open ruimte tot bij mij geraken. Zijn sprong is echter te kort, in 't midden aarzelt hij een seconde. De vijand treft hem in de borst en als een zak valt hij neer. Samen met Charles Verachtert slaag ik er in hem in veiligheid te brengen in de M.G.- put. Wij rukken zijn blouse [battle-dress] en hemd open. De kogel is de borst ingegaan, en door de long naast het hart uitgekomen. In der haast leggen we een noodverband. Ik vrees het ergste voor hem. In allerijl wordt om dokter en aalmoezenier gestuurd, alsmede om een [*Bren carrier*] voor transport. Nog een kwartier ligt Jules in doodstrijd. Zijn laatste woorden spraken van z'n vader, politiek gevangene in Duitschland, die hij thans niet zelf zou kunnen bevrijden, van z'n kindje dat alle dagen kon geboren worden van z'n vriend Raph die hij verlaten ging. Wij hingen immers aan elkaar als twee broers en vochten sinds [4] September, zij aan zij in AL de gevaarlijke opdrachten die er te doen waren geweest. Dapperder en trouwer kameraad heb ik niet gekend, het A.S. was zijn geloof en zijn liefde, thans had ook hij het grootste offer gebracht.

Daar komt onze Doc met z'n helpers. Samen slagen we erin, plat op den buik, de twee doode kameraden uit den M.G.- put van den kanaaldijk te brengen. Een paar "snipers"-ballen [kogels van sluipschutters] zingen rond onze ooren. Zonder verdere verliezen bereiken we het H.Q. Met moeite tranen weerhoudend breng ik verslag uit aan Lt. Johannesson: opdracht volbracht, Duitschers bezetten nog steeds de middenste kanaaldijk. Verliezen: twee dooden: Iterbeke en Laforce [foto 16].

"You remember Jo, we had a chat [babbeltje] together with this fellow, about 4 hours ago" en Lt. Johannesson herinnerde zich onze goeien vriend en wist hoe groot het verlies voor me was, alsmede voor de "Belgian Coy" in zijn geheel.

Tot den middag blijft het verder kalm. De mannen werken zwijgend aan hun onder water gelooopen verbindingswegen. Deze morgen zou nog zoo gauw niet vergeten worden. Er was een hoofdschakel weggerukt uit de krans die Peleton "Raph" vormde.

16. Moerkerke, 23/09/97. Dit kapelletje staat aan de kruising Scheewege met Strijktiende. Op de voorgevel hangt een gedenkplaat ter herinnering aan de drie verzetsstrijders die iets verderop sneuvelden: Gustaaf Geirnaert, Gérard Iterbeke en Jules Laforce. (Foto J-P. Marchal)

Rond 14 uur weer Duitschers in de vermaledijde dijkhoeve. Waarom mogen wij nog steeds de kanaaldijk niet bezetten, dan kwam er geen Duitscher meer over. Heel de namiddag zingen de M.G.'s hun treurig lied en blaffen de mortieren.

13 Oktober... Om 2 uur Duitse patrouille vóór de stelling. Onze twee [*Brenguns*] nemen ze onder kruisvuur, en ze gaat lopen. Rond 4 u. 30 mortieren op rechtsche posten. Geen verliezen; één bom neemt een loopbrug mee. Verder gansch den dag kalmte over gansch den sector. Aangezien het regelmatig regent tegenwoordig, trachten we alle putten te overdekken met golfplaten. Met man en macht wordt gewroet; een stapel rijshout van den boer moet het ontgelden. Stafofficieren van het A.S./Zone III komen de [compagnie] bezoeken en nemen ook een kijkje in de stellingen. Het wordt een dag zonder einde.

Vandaag werden de lichamen van Gérard Iterbeke en Jules Laforce naar het Gents militair hospitaal (toen aan de Antonius Triestlaan) overgebracht. Zodoende konden de families hun geliefde op eigen gemeente begraven i.p.v. in Moerkerke.

“Vóór ons vertrek uit Gent had ik met Aimé De Paepe alle zetels — behalve deze van de chauffeur uiteraard — uit ons ‘Opelleke’ (een Opel de Luxe Super Six) verwijderd”, herinnert zich Carolus Vande Velde [foto 17].

17. St.-Amandsberg, H. Hartstraat. Op 14/12/44 lieten Aimé De Paepe (links) en Carolus Vande Velde zich voor een laatste keer aan hun *Opelleke* fotograferen. (Kopie C. Vande Velde)

“Toen wij Moerkerke bereikten”, vervolgt Vande Velde “begroette ons een diep ontroerde Raph en begeleidde ons stilzwijgend naar een soort kippenhok waarin de lichamen van Gérard Iterbeke en Jules Laforce lagen [foto 18]. Inderhaast werd de koffer van ons ‘Opelleke’ met een laag stro bedekt. Bij gebrek aan ruimte moesten wij beide lichamen (met een tussenlaag stro) op elkaar leggen.”

14 Oktober... Onze goede kameraden van het “Lake Superior Regiment” gaan ons verlaten. Zij vertrekken nog dezen namiddag naar onbekende bestemming. Het wordt [in]pakken en afscheid nemen. Lt. Johannesson komt met mij mede naar zijn P.C. en zegt “Good luck” aan al m’n jongens. Een borrel rhum bezegelt de oude vriendschap, adressen worden geruild en daar rollen de [*Bren carriers*] weg met onze vrienden. Zouden we mekaar nog ontmoeten?

18. Moerkerke, 13/10/44. Carolus Vande Velde nam deze foto van Gérard Iterbeke (links) en Jules Laforce (rechts) in het 'kippenhok', alvorens de lichamen in de koffer van het *Opelleke* te bergen.

Het *Lake Superior Regiment* werd rond 13.00 uur door het *3rd Anti-Tank Regiment (Royal Canadian Artillery)* afgelost en 'verhuisde' tijdelijk naar de sector St.- Laureins.

Rond 14 uur komt de nieuwe [verbindingsofficier, *Captain*] Grey van het *14^e R.A.* die wondergoed Fransch spreekt.

In een voetnota schrijft De Vuyst: Hier twijfel ik over de juiste benaming van het regiment.

Ik neem contact met m'n nieuwe buurman die Lt. Brown vervangt en neem tevens afscheid van dezen laatste. 't Is net of de Duitschers weten dat we het te druk hebben om te schieten, want ze laten ons in heerlijke rust tot rond 19 u. Alsdan kraakt het weer langs den kant van ['Fort Raepschot'] en zitten de Duitschers er weer in. Deze maal zal het toch wel de laatste keer worden; we hebben thans immers "self propelled guns" [gemechaniseerde antitankkanonnen] met ons.

's Avonds laat, rond 22 uur heb ik daar een praatje over met Capt. Grey en die belooft me twee op een tank-chassis gemonteerde 75 mm. kanonnen om de boel in brand te schieten.

Het *3rd Anti-Tank Regiment* was uitgerust met *Achilles*, een versie van de Amerikaanse M10 met een Brits *17 pounder* (76, 2 mm) kanon.

Hij zou me morgen in verbinding stellen met één van zijn Luitenants die dat zaakje zou arrangeren en we zouden dat samen bespreken.

De nacht verloopt vrij rustig en ik kan de stelling op halve kracht laten, zoodat de andere mannen slapen kunnen.

15 Oktober... Even kalme morgen. Tot den middag gebeurt er niets bijzonders, behalve dat Duitschers opgemerkt werden rond de dijkhoeve. Er wordt niet gevraagd. Om 11 uur komt de Artillerie-Luitenant me opzoeken en stelt voor de zaak op volgende manier op te lossen. Twee "self propelled guns" door hem bevolen zouden vertrekken om 16 u. Elke tank zou verder bemand worden door drie of vier van m'n mannen die achter den koepel zouden plaats nemen. Hij zou probeeren de hoeven in brand te schieten en als dat niet lukte zou ik met m'n A.S.-boys, voorzien van twee Jerry-cans naphte [benzine] de hoeven gaan in brand steken onder dekking van zijn kanonnen en [.50 *Browning* mitrailleurs].

Dat beloofde een schoon uitstapje te worden. M'n jongens zijn enthousiast. Maurice Van den Berghe, Maurice Vlaeminck, Albert Scheirlinck, Florent Meysman, Charles Verachttert en Jérôme Bruggeman zouden aan het uitstapje deelnemen.

De mannen rusten speciaal uit en zorgen voor den inwendigen mensch zoodanig dat ze "fit" zijn.

Om 15 u. 45 komt de artillerie aangerold. Ze hebben zoowat de vorm van [Sherman]tanks, doch zijn in werkelijkheid kanonnen op een tankchassis geplaatst, zoodat het gelijk de [Britse] naam [het] zegt, echte "self propelled guns" zijn. Ik neem plaats met Verachttert en Bruggeman op de eerste tank. Sergt. Van den Berghe met de overige manschappen op de tweede. De hoeven worden van op 200 M. onder rechtstreeks vuur genomen. Alle obussen treffen doel, doch de hoeven willen niet branden. Duitse M.G.'s beschieten de tanks. De Luitenant die de kanonnen beveelt wordt gekwetst aan het hoofd. Vermakelijk incident: in de drukte van het vuren hadden de artilleristen ons vergeten en opeens vlogen de ledige [obus]hulzen over boord juist op onzen kop. De kanonnen houden halt, en nu is het weer aan onze beurt. In kolom per één, langs de stellingen van peleton "Minouche" heen, geraken we dicht

bij de hoeven. De [mitrailleurs] der [Canadezen] vuren intusschen boven onze hoofden. Op 20 M. van de eerste hoeve gooien we er voor alle zekerheid een paar Mills-granaten [Britse handgranaten] in en daar zijn we aan de schuur. Ik plaats de mannen in "all round defence" en Vlaeminck speelt voor brandstichter. Heel de Jerry-can wordt leeg gegoten in schuur en huis. Een stekje [lucifertje] daarin en daar slaat een vlam torenhoog door het dak der hoeve. Kippen komen brandend uit de schuur gevlogen. Hier wordt het straks nog een fabeltje van duizend en één nacht. Vervolgens komt de tweede hoeve aan de beurt, en gaat in vlammen op.

Zonder verliezen en met twee half gebraden kippen bereiken wij onze P.C. en melden voor de zoveelste maal: "Opdracht volbracht". Daar zouden geen Duitschers meer in nestelen.

"Deze morgen deelde Jean Boogaerts ons mee dat we gingen gedomobiliseerd worden", vertelde me destijds Carolus Vande Velde. "De 'afzwaaiers' moesten zich zó vlug mogelijk in de wapenkamer (in het Technisch Instituut Tweebruggen) aanmelden en zouden, bij het inleveren van hun wapen, 1000 frank krijgen. In die tijd veel geld, hoor: men kon er een maand van leven!"

De Nationale Raad van de Weerstand besloot echter op 17 november 1944 de 'terugbetaling' af te schaffen.

16 Oktober... Koud en doordringend valt een vinnige motregen. De mannen hebben thans voor ergste vijand het maar steeds stijgende water. Alle stellingen worden bovengronds gemaakt en ge begrijpt [welke] moeilijkheden dit medebrengt [om alles te camoufleren]. Gansch den dag zijn we thans gerust. Af en toe een "snipers"-kogel. De Duitschers komen niet meer over den dijk, behalve 's nachts, en dan nog beperkt het zich tot verkenningspatrouilles. Rond 14 uur wordt een groepje van vijf Duitschers opgemerkt vóór de hoeve. Een paar gewerschoten en ze trekken er van onder. De hofsteden schijnen hun TE aangebrand!

17 Oktober... Vandaag worden onze dappere jongens Laforce en Iterbeke ter aarde besteld. Gezien de kalmte van den sector wordt het ons toegelaten er met acht jongens naar toe te gaan. Het wordt een indrukwekkende plechtigheid en we zijn gelukkig deze keer onze kameraden naar hun laatste rustplaats te kunnen begeleiden [foto 19].

Na de plechtigheid maak ik van mijn aanwezigheid gebruik om wat versterking aan te vragen. Men belooft mij een paar secties te sturen, hetgeen zou toelaten de manschappen eens wat rust te geven en een paar oververmoeide manschappen te vervangen.

19. Gemeentekerkhof van Gentbrugge, 17/10/44. "Op de begrafenis van Jules Laforce waren geen acht maar slechts drie mannen van Raph aanwezig, plus een contingent Héronmannen uit Gent", corrigeert Carolus Vande Velde. "Op de begrafenis van Gérard Itebeke, op het gemeentekerkhof van Zomergem, waren, behalve Jean Boogaerts en ikzelf, geen andere verzetsmannen aanwezig!" Op deze foto van de aanwezige Héronmannen herkende Vande Velde volgende namen: staande, van links naar rechts: Jozef Tack, Roger Mortier, Robert Delfosse, onbekend, Raimond De Paepe, Jules Bouilliez, onbekend, René Vande Velde, onbekend, onbekend, Georges Claeys en Aimé De Paepe. Geknielend, van links naar rechts: S. De Rijcke, Gaston Vlamincq en T. Boogaert. Kopie C. Vande Velde)

Rond 18 uur kom ik terug te Moerkerke aan in een gietende regen. Gansch den avond is alles rustig. Het begint ons op de zenuwen te werken en er is reeds sprake van eens te gaan kijken aan den overkant van 't kanaal, om te zien of de vijand daar nog wel is. Rond 23 uur komen er een paar mortierbommen nog van zijn aanwezigheid getuigen. Veel zal er toch niet meer zitten, want de Canadeezen boren steeds meer vooruit in de richting St.- Laureins - Sluis.

Van Sluis was er toen nog geen sprake: eenheden van het *Canadian Scottish Regiment* hadden pas gisteren Ede (Nederland) bereikt.

18-19 Oktober... Alle schietstellingen staan onder water. We besluiten dan ook zoo gauw mogelijk te bekomen van den kanaaldijk zelf te bezetten. Groep Balegem komt in versterking aan voor Peleton "Minouche". Wij krijgen een groepje van de [Compagnie der Haven].

Gans den dag tot het vallen der duisternis wordt den kanaaldijk bezet. De vijand laat zich niet zien; er wordt zelfs niet meer geschoten. Aan den [middendijk] ontdekken we nog steeds de [roei]bootjes waar de Duitschers mee overkwamen. Ze schijnen aan een kabel bevestigd, die onder 't water door naar onze kant toekomt. Ik vraag officieel toelating om over 't water te gaan kijken. Dit wordt me slechts toegestaan op 20 Oktober.

20 Oktober... Met een gevechtspatrouille bezetten we den kanaaldijk, ontdekken de aanlegplaats van den bootkabel en gelukken er in na bovenmenselijke pogingen, den boot aan onzen kant te krijgen. Twee van mijn mannen Albert Van de Velde en Kamiel Lanclus roeien me naar den overkant. Voorzichtig onderzoek ik de wilgestruiken [op de middendijk]. Op regelmatige afstanden liggen [mijnen]. Voorzichtig ontlad ik ze en geraak tot den rand van de [middendijk, kant Leopoldkanaal] die langs het [Schipdonkkanaal] ligt. Hier ontdek ik weer een bootje en een vlot dat verbinding geeft naar den anderen oever [de Leopoldvaart-oost]. Een witte vlag wordt gezwaaid door een burger die me toeroept dat de Duitschers weg zijn sinds vorigen nacht. De mannen jubelen. Gauw wordt het H.Q. verwittigd. Een [Canadese] Luitenant gaat met mij mede met nog een paar mannen om gansch den overkant te onderzoeken. Overall loopgrachten en M.G.- stellingen. Op ieder loopgrachtje een houten plaatje waarop de namen der bezetters en hun graad stond vermeld. In de loopgrachten [liggen] etensresten, achtergelaten munitie en... [boobytraps].

Onmiddellijk wordt onzen sector uitgebreid tot aan de eerste gesprongen brug van Moerkerke [de Jacxsensbrug]. Weldra worden we zeker allen voor een paar dagen afgelost en kunnen we misschien eens in verlof naar huis.

21 en 22 Oktober... Gewone schildwachtenbedrijvigheid op de kanaaldijken in afwachting van nieuwe opdrachten. Onze officieren worden op het H.Q. van het Bataljon geroepen en we krijgen een nieuwe sector te bewaken, vanaf de "siphon" der kanalen Damme-Sluis [de Damse Vaart] en Leopold- en [Schipdonk] tot aan Moerkerkebrug [Molentjebrug].

Op 21/10/44 lag op de wijk 't Molentje (aan de Molentjesbrug) een Britse verkenningseenheid [van de *157th Infantry Brigade, 52nd (Lowland) Infantry Division*] onder de leiding van luitenant Simpson.

's Namiddags nemen we contact aldaar met de [Britse] overheden en doen een kleine verkenning naar den "Siphon" toe waar de Duitschers stevig genesteld zijn achter de vaart van Damme naar Sluis. Alleen dijk en steenwegen steken hier boven het water. Patrouilles gaan per boot uit en alle dagen zullen we hier nat zijn tot op de huid.

23 Oktober... Met een paar groote camions doen we de verplaatsing. Dubbele schildwachten worden uitgezet aan de [Molentjesbrug] en op 50 M. van de "Siphon". Tusschenin, om het uur, patrouilles van drie man langs den kanaaldijk [Leopoldsvaart-oost].

Ondertusschen onderzoek ik met een équipe van 4 man den overkant en neem contact met een zoo pas aankomende Compagnie die onzen kant nog door vijanden bezet waande.

24 Oktober... Steeds eentonige patrouille bedrijvigheid zonder contact met den vijand. 's Nachts af en toe artillerievuur op onze stellingen en Moerkerkedorp.

's Namiddags trek ik samen met een Canadeesche Luitenant tot Lapscheure. Hier wordt nog verwoed gevochten op 4 Km. buiten het dorp.

25 Oktober... De Belgian Coy. wordt voor goed afgelost. Groote camions komen ons afhalen rond 17 uur, en te 19 uur komen we terug in een bewoonde wereld, te Gent, Tweebruggenstraat, een beroepsschool, voorloopig als [kazerne] ingericht. Alle manschappen gaan met verlof tot volgenden Zaterdag.

De 'beroepsschool' waarover De Vuyst het heeft is het hedendaags Technisch Instituut O.L. Vrouw, en niet de 'kazerne' (hoek Tweebruggenstraat-Nieuwebosstraat) waar de overige *Héronmannen* lagen.

27 Oktober... Hulde aan de dooden van "Groupe Mobile". Gansch de compagnie begeeft zich in gesloten rangen en per peleton naar het Gemeentekerkhof [Westerbegraafplaats] en het kerkhof van Gentbrugge, waar de meesten onzer vrienden begraven werden. Een paar persfotografen komen foto's nemen. Op ieder kerkhof "geef acht", één minuut ingetogenheid en een korte toespraak van Commandant De Bie.

's Namiddags vergadering der officieren en bespreken van verdere actie. De demobilisatie van het A.S. was sinds lang geschied. Alléén onze "Groupe Mobile" en de bestuurlijke diensten waren nog onder de wapens [foto 20].

We besluiten aan te vragen om ingelijfd te worden bij de belegeraars van den "zak van Duinkerke", die rond "De Panne" nog tot op Belgisch grondgebied kwam. Het was ons immers verboden over de grens op te treden, hoe graag we het ook zouden gewild hebben. Men stuurde ons echter van het kastje naar den muur en al onze pogingen te De Panne en te Antwerpen liepen schipbreuk op het verbod voor weerstandsgroepen van buiten het land op te treden. Gansch het peleton "Raph" boodt zich alsdan aan op het recruteeringsbureau te Gent [in de Onderstraat, te Gent] als candidaat-parachutistoorlogs vrijwilli-

20. St.-Amandsberg, H. Hartstraat, 14/12/44. Daags voor de definitieve sluiting van hun 'kazerne' (hoek Tweebruggenstraat-Nieuwebosstraat), lieten de laatste *Héronmannen* van dienst zich aan de 3 Ton Krupp camion fotograferen. Staan, van link naar rechts: Jules Maraes, André Rinskopf, Jozef Tack, Robert Van Hyfte, onbekende, Jean Boogaerts, Rudolf Baeyens, Carolus Vande Velde en Rémy Piens.

Zijn geknield: Léonard De Prijck (links) en Aimé De Paepe (rechts). (Kopie C. Vande Velde)

gers. [Ikzelf] nam afscheid van mijn jongens waarmede ik zoo lang door dik en dun was geweest, in afwachting van onzen oproep voor het leger dat ons, zoo hoopten wij het toch, opnieuw zou vereenigen.

Hiermede sluit het dagboek van het Peleton "Raph", "Groupe Mobile" — "La Sarcelle — Zone III/A.S."

Morgen zullen zijn jongens voortwerken, zonder wapens, in den geest die hun steeds had bezielde: "het Vaderland dienen". Eere zij dezen die zulks totaal hebben gedaan, ten koste van hun leven.

"Geheim Leger, gij zijt ons geloof en onze liefde"

Raph.

hulp-o/Lt. van het A.S.

Groupe Mobile: "La Sarcelle"

Zone III/A.S.

EERELIJST PELETON "RAPH"

Dooden:

Fernand De Grieve: 12-9-1944

Robert De Splenter: 13-9-1944

Alfons Martens: 28-9-1944

Gérard Iterbeke: 12-10-1944

Jules Laforce: 12-10-1944

Gewonden:

André David: 5-9-1944

Guy Van Heerswynghels: 10-9-1944

Jean Tytgath: 10-9-1944

Jacques Denys: 10-9-1944

Ghislain De Groote: 10-9-1944

Julien Braet: 12-9-1944

Lucien Eggermont: 6-10-1944

Namen deel als vrijwilliger aan quasi alle patrouilles: Sgt. Jules Laforce, Sgt. Maurice Van den Berghe, kpl. André David en de soldaten Jérôme Bruggeman, René De Meyer, Lucien Deprez, Florent Meysman, Charles Verachttert, Maurice Vlaeminck en Urbain Wynants.

ERELIJST PELOTON 'MINOUCHE'

Gesneuveld: Aimable Van Den Berghe (27/09) en Gustaaf Geirnaert (07/10)

Gewond: Georges Van Gansberghe (12/09), Rémi Dhaese (27/09), André Rogge (27/09), Willy De Viane (02/10) en Léon Geirnaert (08/10)

Joseph DE VUYST

Aanvullingen en verbeteringen door Jean-Paul MARCHAL

INVENTAIRE ARCHEOLOGIQUE - FICHE N° 36

Op 25 november 1897 stelde Louis Maeterlinck in de rubriek "Schilderijen - Museum van Schilderkunst, N° 14 - XVIIe eeuw" in het Frans een fiche op over